

BÜLTEN

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÜYE VE DESTEKÇİLERİ İÇİN
2019/3

#HaklarıçinKoş #HaklarıçinYaz

GENÇLERDEN İLHAMLA ASYA'DAN AVRUPA'YA!

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

BÜLTEN

İLETİŞİME GEÇİN

amnesty.org.tr

bulten@amnesty.org.tr

+ (90) 212 361 62 17

BİZE KATILIN

bit.ly/aforgutu

twitter.com/aforgutu

instagram.com/aforgutu

Dergi Adı: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi Bülteni
İmtiyaz Sahibinin adı: Gonca Altınok
Sorumlu Yazı İşleri Müdürünün Adı: Necmettin Tuğkan Gündoğdu
Kapak Fotoğrafı: Fırat Doğan/Uluslararası Af Örgütü Türkiye
Çeviri Editörü: Dila Keleş
Fotoğraf Editörü: Fırat Doğan
Tasarım/Uygulama: Altuğ Çavuşoğlu

Yönetim Yeri, Adresi: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi
Hacımimi Mah. Kemeralı Cad. No:31 Adahan Kat:2 Karaköy Beyoğlu/İSTANBUL
Basım Yapanın Adı ve Adresi: Hilmi Celhunz, Format Matbaacılık San. ve Tic. Ltd.
Yeşilce Mahallesi Girne Caddesi Dumanlı Sokak No:2 4.Levent - Kağıthane/İSTANBUL
Tel: +90 212 280 98 54
Basım Tarihi: Aralık 2019
Yayın Türü: Yerel süreli yayın, dört ayda bir yayımlanır

KUMİ NAIDOO'NUN TÜRKİYE ZİYARETİ

8-9

HAKLAR İÇİN YAZ
GENÇLER BUGÜNÜN LİDERLERİ

12-13

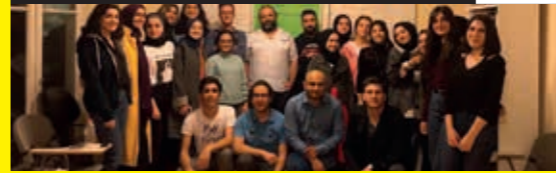
KEŞMİR'İN HİSSETTİKLERİ

16-17

İNSAN HAKLARI EĞİTİMLERİ

20-21

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

24-25

LGBTİ+ İLE İLGİLİ 7 SORU

28-29

YARGI REFORMU PAKETİ
KAÇIRILAN FIRSATLAR

10-11

ASYA'DAN AVRUPAYA #HAKLARIÇINKOŞ

14-15

DÜNYAYI DEĞİŞTİRMeye KARARLILAR

18-19

YEREL MEDYAYLA BİR ARAYA GELİYORUZ

22-23

DAVA GÖZLEM

26-27

DÜNYA GÜVENLİ KÜRTAJ GÜNÜ

30

P O U R A M N E S T Y I N T E R N A T I O N A L

PLACE TIAN AN MEN 5 JUIN 1989

© 1989 Stuart Franklin, Magnum photos et Nouvelles Images Editeurs

Önyazı

Sevgili Destekçilerimiz,

Dünyanın en büyük küresel insan hakları kampanyası olan ve her yıl yürüttüğümüz Haklar İçin Yaz başladı. Bu sene dünyanın her yerinde tehlike altında olan ve desteğe ihtiyaç duyan genç aktivistler ve insan hakları savunucuları için yürüttüğümüz kampanya, insan hakları çalışmaları nedeniyle tacize uğrayan, cezaevine konulan, işkence gören ve haksız yere tutuklanma tehlikesiyle karşı karşıya kalan cesur gençlere dikkat çekmeyi amaçlıyor.

Bu yıl Haklar İçin Yaz'ın odağında, İran'da kadın haklarını savunduğu için tutuklanan Yasmin Aryani, Filipinler'de çevre hakları aktivizmi yürüten Marinel Sumook Ubaldo, Ege denizinde boğulma tehlikesindeki mültecileri kurtardıkları için Yunanistan'da yargılanan Sarahardini ve Sean Binder ve 2017 yılından beri kendisinden haber alınmayan ve Çin hükümetinin "eğitim yolu ile dönüştürme" merkezlerinden birinde tutulduğu düşünülen İlyas Rahman yer alıyor.

Adalet, eşitlik ve özgürlük mücadelesi veren bu muhteşem gençlere haklaricin yaz.org.tr adresine gidip onlar için yazılmış mektuplara bir imza vererek destek olmanız mümkün. 50 yıldır bir mektubun insanların hayatını değiştirebildiğine şahit oluyoruz. Düşünce mahkumlarının serbest bırakılmasına yardımcı olan mektuplarınız ayrıca hem düşünce mahkumlarına hem de yakınlarına yalnız olmadıklarını hissettiriyor. Dünyadaki insan hakları savunucuları ve aktivistlerin yaşadıkları baskıların bir benzeri ise Türkiye'de devam ediyor. Onursal başkanımız Taner Kılıç'ın da aralarında bulunduğu 11 hak savunucusunun yargılandığı "Büyükkada davası" olarak bilinen dava hala devam ediyor. Uluslararası Af Örgütü'nün Almanya, İsveç, Norveç ve Birleşik Krallık şubelerinden gelen temsilcilerle birlikte izlediğimiz 27 Kasım 2019 tarihinde görülen duruşmada da suç işlediklerine dair hiçbir delil bulunmayan, sadece sivil toplum faaliyetleri nedeniyle yargılanan 11 hak savunucusunun davasında henüz beklediğimiz beraat kararını alamadık, bu konuda sesimiz duyurmaya devam edeceğiz.

Güzel bir haberimiz de var. Barış Akademisyenleri olarak bilinen ve "Bu suça ortak olmayacağız" başlıklı bildiriye imza attıkları için haklarında dava açılan ilk kişiler, Dr. Esra Mungan, Dr. Kıvanç Ersoy, Dr. Muzaffer Kaya ve Dr. Meral Çamcı beraat etti. Anayasa Mahkemesi'nin Prof. Dr. Füsün Üstel ve 9 diğer Barış Akademisyeni hakkında verdiği hak ihlali kararı sayesinde verilen bu beraat kararı yargılanan birçok barış akademisyeni için de uygulanıyor. Bizim hak mücadelemiz ise bitmiyor. Bugün hala dünyanın her yerinde insanların hakları ihlal edilmeye devam ediyor. Bu nedenle yıllardır olduğu gibi sizlerin desteğiyle çalışmaya devam edeceğiz.

Andrew Gardner
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Strateji ve Araştırma Yöneticisi

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

DÜNYA GENELİNDEN İYİ HABERLER

2 İRANLI İŞÇİ HAKLARI AKTİVİSTİ İSMAİL BAKŞI VE SPEİDEH KOLIAN SERBEST BIRAKILDI

Barışçıl protesto haklarını kullandıkları için Ocak 2019'dan beri hapiste tutulan İsmail Bakşı ve Speideh Kolian artık serbest. Bakşı 74 kırbaç ve 1 buçuk yıl ceza almıştı. 18 yıl hapis cezasına mahkum edilen İranlı işçi hakları aktivisti Sepideh Kolian 26 Ekim'de adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Yetkililer Sepideh'e gözaltında işkence yapmış ve ailesini taciz etmişti. İranlı işçi hakları aktivisti Atefeh Rangriz ile gazeteciler Marziye Amiri, Sanaz Allahyari, Amir Hüseyin Muhammedi Fard ve Amir Amirgoli de adli kontrol şartıyla serbest, ancak gazeteciler ve aktivistler her an cezaevine geri gönderilme riski devam ediyor.

<https://twitter.com/aforgutu/status/1190280734730313728>

1 TÜRK CEZA HUKUKU KAPSAMINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN GÜNCEL MESELELER SEMPOZYUMU'NDAYDIK

10 Ekim'de İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi ve Türk Ceza Hukuku Derneği tarafından düzenlenen "İfade Özgürlüğüne İlişkin Güncel Meseleler" Sempozyumu'na katıldık. Hukukçulara yönelik ve çok sayıda avukat ve yargı mensubunun katıldığı sempozyumda Savunuculuk Direktörümüz Ruhbat Sena Akşener de sivil toplum açısından ifade özgürlüğünün güncel sorunlarına ve insan haklarının durumuna dair bir sunum yaptı.

3 KUZAY İRLANDA: POLİSİN ARAŞTIRMACI GAZETECİLERE AÇILAN DAVAYI DÜŞÜRMEŞİ 'BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ZAFERİDİR'

Trevor Birney ve Barry McCaffrey basın özgürlüğü açısından bir zafere imza attı. NUJ (Gazeteciler Ulusal Birliği) üyeleri Birney ve McCaffrey 2018 yılının Ağustos ayında No Stone Unturned belgesel filmine ilişkin olarak tutuklanmış ve sorguya çekilmişti. Ceza almayan ancak şartlı tahliye olan ikiliye yönelik suçlamaların düşürülmesi basın özgürlüğüne ilişkin kazanılan zafer olarak yorumlandı. Uluslararası Af Örgütü Kuzey İrlanda Program Direktörü Patrick Corrigan'a göre dava kaybedilseydi İngiltere'deki tüm gazeteciler görevini yaparken korku içinde olacaktı.

<https://www.amnesty.org.uk/northern-ireland-victory-press-freedom-police-drop-case-against-investigative-journalists>

4 BREZİLYA: YAPILAN TUTUKLAMALAR İLERLEME KAYDEDİLDİĞİNE DAİR İLK İŞARETLER

Kadın ve LGBTİ+ hakları savunucusu Marielle Franco ve şoförü 14 Mart 2018 tarihinde Rio de Janeiro'da öldürülmüştü. Bu olay Marielle'in haklarını savunduğu grupları derinden üzmüştü. Uluslararası Af Örgütü Amerika Direktörü, olayla ilgili iki kişinin tutuklanmasının 1 yıl içinde soruşturmada ilerleme kaydedildiğine dair ilk işaretler olduğunu vurguladı. Ayrıca, soruştur-

manın bağımsız ve tarafsız yürütülmesi ve suçluların adalete teslim edilmesi için Brezilya yetkililerine çağrıda bulundu.

<https://www.amnesty.org.uk/brazil-arrests-are-first-sign-progress>

5 HAJAR RAİSSOUNİ: FAS KRALI'NIN EMRİYLE SERBEST BIRAKILDI

Yasaya aykırı kürtaj gerekçesiyle 31 Ağustos'ta nişanlısı Amin Rifat ile birlikte tutuklanan gazeteci Hajar Raissouni kralın emriyle serbest bırakıldı. Bu gelişme Hajar ve ailesi için bir kutlama nedeni olmasının yanı sıra Fas'ta kadın hakları için yapılması gereken çok şey olduğunu da gösterdi.

Fas kanunlarına göre kadınların hayatı tehlikede değilse ve eşinin onayı yoksa kürtaj yasal değil. Ayrıca evli olmayan çiftler ilişkiye girdiklerinde 1 yıl, kürtaj yaptıran kadınlar 6 ay ile 2 yıl arasında hapis cezası alabiliyorlar.

<https://www.amnesty.org.uk/hajar-raissouni-given-royal-pardon>

8 KUZAY İRLANDA KÜRTAJI YASALLAŞTIRDI

22 Ekim 2019 itibarıyla kürtaj Kuzey İrlanda'da yasal hale geldi. Kürtaj hizmeti alan ve kürtaj hapları kullananlar bundan sonra herhangi bir davayla karşı karşıya kalmayacaklar. İngiltere hükümeti, Kuzey İrlanda'da ücretsiz, güvenli ve yasal kürtaj hizmeti için yeni kanun hazırlayacak. Yeni kanunla birlikte mevcut ve beklemeye olan davalar da düşecek. İngiltere hükümetinin gerekli düzenlemeleri 31 Mart 2020'ye kadar yapması bekleniyor.

<https://www.amnesty.org.uk/abortion-rights-northern-ireland-timeline>

6 AUNG KO HTWE ÖZGÜR!

2005 yılının Ekim ayında Myanmar ordusu tarafından kaçırılan ve 13 yaşında orduda görev almaya zorlanan Aung Ko Htwe 2017'de davet edildiği bir radyo programında hikayesini anlatmıştı. Hemen sonrasında da hükümetin genellikle ifade özgürlüğünü kısıtlamak için kullandığı Myanmar Ceza Kanunu'nun 505(b) bendi kapsamında tutuklanıp ceza evine gönderilmişti.

2 yıl hapis cezasından sonra serbest kalan Aung Ko Htwe adil bir sonuca ulaşacağını düşünmediği için temyize başvurmayacak.

<https://www.amnesty.org.uk/aung-ko-htwe-free>

7 ALEJANDRA ARTIK ÖZGÜR!

Alejandra trans hakları aktivisti olduğu için çeteler ve ordu tarafından defalarca cinsel istismara uğramıştı. El Salvador'daki cinsel istismar ve maruz kaldığı saldırılar sonucunda güvende olmak ve yeni bir hayat kurmak için ABD'ye kaçtıktan sonra yaklaşık 2 yıl boyunca haksız yere Göç ve Gümrük Muhafaza merkezinde tutulmuştu. Uluslararası savunuculuk uğraşları sonrası bir mahkeme tarafından ABD hükümetine sınır dışı etme sürecini durdurma emri verildi. Alejandra, Eylül ayında şartlı tahliyeyle serbest bırakıldı ve sığınma talebinin sonucunu bekleme sürecinde de özgür olacak.

<https://www.amnesty.org.uk/alejandra-free>

9 AHMET H. AİLESİNE KAVUŞTU

Ahmet H., eşi ve iki çocuğuyla Suriye'deki savaştan kaçıp Kıbrıs'a göç etmişti. 2015 yılında geride bıraktığı annesine, babasına ve ailesindeki 6 kişiyi de Suriye'den çıkarabilmek için Türkiye'ye gitmişti. Yakınlarıyla beraber Macaristan sınırına ulaşan Ahmet H. ve yüzlerce mülteci, Başbakan Orban'ın Sırbistan sınır kapısını kapatması sonucu mahsur kalmıştı. Bu sırada çıkan çatışmalarda 11 kişi tutuklanmıştı. Aralarında sadece Ahmet terörle mücadele kanunu kapsamında ceza almıştı. Kıbrıs'taki ailesinden 4 yıl ayrı kalan 27 Eylül'de serbest bırakıldı ve ailesine kavuştu.

<https://www.amnesty.ca/blog/ahmed-h-as-finally-winged-his-way-home>

GENEL SEKRETERİMİZ KUMI NAIDOO'NUN TÜRKİYE ZİYARETİ

2 BİN 200 KİŞİLİK SALONDA KONUŞMA

Türkiye'nin en büyük reklam ve iletişim etkinliği Brand Week İstanbul bu yıl 'Geleceği Tasarlamak' temasıyla düzenlendi. Herkesin insan haklarından eşit şekilde faydalanabildiği bir gelecek adına çalışan bizler de üç günlük bu etkinlikte aktivistlerimizle birlikte yerimizi aldık. Oldukça ilgi gören standımızda 'Haklar İçin Yaz' kampanyamız için bolca imza topladık.

Reklam profesyonellerinin yanı sıra dünyanın önde gelen düşünce liderlerinin konuşmacı olarak davet edildiği bu etkinliğin son gününde Naidoo "Başka Bir Gelecek Mümkün" ana başlığı altında kalabalık bir dinleyici kitlesinin önünde konuşmasını gerçekleştirdi. Konuşmasına aktivizmin önemine, teknolojinin iyiye ve kötüye kullanımına değinerek başlayan Naidoo, Avrupa'nın mültecilerle ilgili sorumluluklardan kaçıp tüm yükü Türkiye'ye bırakmasını da eleştirdi. Uluslararası Af Örgütü'nün kurulduğu günden bu yana olduğu gibi, Türkiye de dahil olmak üzere hakları ihlal edilenleri kim olduğuna bakmadan savunmaya devam edeceğini söylediği anda salondan alkış sesleri yükseldi.

CUMARTESİ ANNELERİ

Zorla kaybedilen yakınlarının akıbetinin açıklanması, faillerin yargılanması ve zorla kaybetme suçunun zaman aşımına uğramayacak şekilde düzenlenmesi için Cumartesi Anneleri 1995 yılından beri her cumartesi aynı saatte Galatasaray Meydanı'nda sessizce oturuyor ardından basın açıklaması okuyarak dağılıyordu. 1999 yılında yoğun polis şiddeti nedeniyle eylemlerine bir süre ara veren Cumartesi Anneleri, buluşmalarına tekrar başlamalarının ardından 700'üncü hafta buluşmasına kadar Galatasaray Meydanı'nda

toplantıya devam etti.

Cumartesi Anneleri ilk toplandıkları günden beri, daha Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi kurulmadan önce bile, birçok farklı şekilde Uluslararası Af Örgütü'nün faaliyetlerine konu oldu. 1995 yılında zorla kaybedilenlerle ilgili Türkiye yetkililerini harekete geçmeye çağıran Uluslararası Af Örgütü, devam eden yıllarda da Cumartesi Anneleri'ni gündeminde tutmaya devam etti.

700'üncü hafta buluşmasının gerçekleştiği 25 Ağustos 2018 tarihinde polis Cumartesi Anneleri'nin barışçıl protestosuna yönelik aşırı güç kullanımına başvurdu. Bu tarihten itibaren ise grubun Galatasaray Meydanı'nda toplanması engellenerek barışçıl protesto hakkı ihlal ediliyor.

Bu nedenle Uluslararası Af Örgütü olarak toplanma özgürlüğü ve barışçıl protesto hakkı kapsamında, o günden beri Cumartesi Anneleri'nin tekrar Galatasaray Meydanı'nda toplanabilmesi için kampanya yürütüyoruz.

9 Kasım 2019 Cumartesi günü Kumi Naidoo ile birlikte artık Cumartesi Anneleri'nin toplanmasına izin verilmeyen Galatasaray Meydanı'na doğru yola çıktık. Polis barikatlarıyla çevrelenmiş meydana 25 Ağustos'tan bu yana olduğu gibi onlarca polis nöbet tutuyordu.

Ardından Cumartesi Anneleri anmasına katılmak için basın açıklamasının yapıldığı alana gittik. Basın açıklaması öncesinde Kumi Naidoo ile zorla kaybedilenlerin yakınları ile görüştü.

Cumartesi Anneleri'nin 763'üncü hafta eyleminde, Hüseyin Toraman'ın akıbeti soruldu. 27 Ekim 1991'da İstanbul'da gözaltına alınan ve bir daha kendisinden haber alınamayan Hüseyin Toraman'ın ablası Sakine Toraman'ın mektubu okundu.

Mektubun okunmasının ardından Kumi Naidoo'ya söz verildi.

KUMI NAIDOO KONUŞMASININ TAM METNİ

"Bugün burada, aranızda olmaktan büyük bir onur duyuyorum. Size dünyanın dört bir köşesinden küresel hareketimizin selamlarını getirdim.

Sevdikleriniz için hakikat ve adalete ulaşmak adına 10 yıldır sürdürdüğünüz mücadele, insan haklarına saygı gösterilen bir dünya için verilen tüm mücadelelere ilham veriyor.

Sizin herkesten daha iyi bildiğiniz gibi, zorla kaybetme dünyadaki en menfur suçlardan biridir. Bu suçun mağdurları alınıp götürülmekle kalmıyor, devlet yetkilileri tarafından varlıkları inkar ediliyor, hayatları en sert şekilde yarıda kesiliyor. Zorla kaybedilenlerin yakınları babalarının, kız kardeşlerinin, oğullarının ve kızlarının akıbetini bilmedikleri, yas tutacak bir mezara bile sahip olamadıkları ve sorumlulardan hesap sorulduğuna ve adaletini yerini bulduğuna tanıklık edemedikleri bir kabusla yaşamaya mahkum ediliyor. Geride kalanlar için bu hayat boyu süren bir ceza demektir.

Hakikat ve adalet talebiyle her hafta gerçekleştirilen buluşmalarla sürdürdüğünüz cesur, onurlu ve barışçıl mücadele belli ki yetkilileri tedirgin etti. Yoksa Ağustos 2018'de 700'üncü kez toplanmanızı engellemek için tazyikli su, biber gazı ve plastik mermileriyle polisi çağırılmalarının bundan başka ne sebebi olabilir?

Sizi susturma girişimlerinde başarılı olamadıklarını gördüğüm için mutluyum. O günkü polis şiddetini gösteren görüntüler dünyanın dört bir yanında izlendi. O görüntüler, sizin mücadele ettiğiniz devlet şiddetinin sembolüdür. Güçlerinin değil, zayıflıklarının sembolüdür.

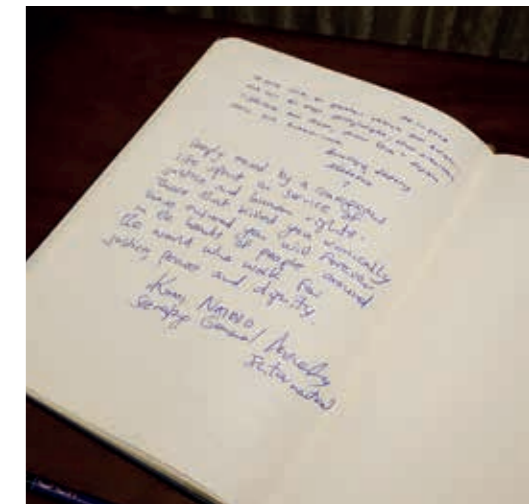
Bugüne kadar süregelen ve sizi 1990'ların ortalarından beri her cumartesi bir araya gelerek Galatasaray Meydanı'nda gerçekleştirdiğiniz buluşmayı yapmaktan alıkoyan bu hukuksuz yasak

yalnızca onların zayıflığını artırıyor. Şunu ifade etmeliyim ki Uluslararası Af Örgütü yanınızdadır ve zorla kaybedilen kadınlar ve erkekler adına sesinizi yükseltmek üzere Galatasaray Meydanı'na dönebildiğiniz güne kadar daima sizinle olacaktır. Adalet yerini bulana kadar daima sizinle birlikte."

23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKANI

Cumartesi Anneleri anmasının ardından Agos gazetesinin eski binasında bulunan 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekanı'nı ziyaret ettik. Gazetenin kurucusu ve Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, 19 Ocak 2007'de bulunan bu binanın önünde öldürüldü. Agos gazetesinin taşınmasının ardından dört yıllık bir çalışmanın ardından hafıza merkezi açıldı. Projenin mimarlarından Delal Dink ziyaretimiz boyunca bize eşlik etti. Hrant Dink'in hikayesinden ve Hafıza Mekanı'ndan oldukça etkilenen Naidoo hatıra defterini de imzaladı.

(23,5 Hrant Dink Hafıza Mekanı'nı resmi tatiller ve Pazartesi günleri dışında ücretsiz olarak ziyaret edebilirsiniz.)

YARGI REFORMU PAKETİ İLE ADALET SİSTEMİNDEKİ CİDDİ KUSURLARI GİDERME FIRSATI KAÇIRILDI

Adalet ve Kalkınma Partisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yaz tatilinin bitmesinin ardından, 30 Eylül 2019'da, Yargı Reformu Paketi adı verilen kanun teklifini meclise sundu. 15 kanunda değişiklik öngören yargı paketi, hükümetin Mayıs 2019'da duyurduğu, Yargı Reformu Stratejisine göre yapılacak değişikliklerle "hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi" hedefini karşılamıyor. Yıl sonuna kadar bir dizi değişikliğin daha ikinci bir "reform" paketi ile meclise sunulması bekleniyor.

Önerilen değişiklikler, süregelen siyasi baskılar altında çökmüş ve darmadağın olmuş yargı sistemindeki yapısal kusurları gidermiyor. Yargı paketi ile getirilen değişiklikler, artık bir rutin haline gelen siyasi güdümlü ve iyi niyet taşımayan tutuklu yargılamaları ve güvenilir kanıt olmaksızın alınan mahkumiyet kararlarını engellemeyecektir. Ayrıca, siyasi aktivistleri, gazetecileri ve insan hakları savunucularını yalnızca işlerini yaptıkları gerekçesiyle hapis cezalarıyla karşı karşıya bırakan yargılamalara son verilmesi konusunda bu değişikliklerin etkisi çok sınırlı olacak veya hiç olmayacaktır.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI

Değişiklik önerisi, son yıllarda yapılan anayasal değişikliklerle yargının giderek yürütmenin kontrolü altına girmesine çözüm getirebilecek herhangi bir hüküm içermiyor. Hakim ve savcıların yargılandığı, sıklıkla tutuklandığı, ihraç edildiği ve keyfi biçimde tayin edildiği, avukatların ise kötüye kullanılan soruşturmalara ve yargılamalara karşı karşıya kaldığı bir durumda bu değişiklikler, yargı mensuplarına işlerini yapabilmeleri için gerekli güvenliği sağlayıyor.

Olağanüstü hal döneminde 4.000'in üzerinde hakim ve savcı, HSK tarafından "terör örgütleriyle bağlantılı oldukları" iddiasıyla olağandışı prosedürlerle ihraç edildi. Temmuz 2018'de kabul edilen ve olağanüstü hal döneminden sonra da "terör örgütleriyle etkili mücadelenin sürdürülmesi" amacıyla çıkarıldığı belirtilen 7145 Sayılı Kanun, hakim ve savcılarının aynı muğlak gerekçelerle ihraç edilme ihtimalini üç yıl daha uzatırken, keyfi ihraç edilme tehlikesinin de devam etmesine neden oldu. Bu gelişmeler, yargı sisteminin bağımsızlığını ve bütünlüğünü çok ciddi ölçüde zayıflattı.

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ VE BARIŞÇIL TOPLANMA HAKKI

Bu konuda yargı paketinde önerilen tek değişiklik, Terörle Mücadele Kanunu'nun "terör örgütü propagandası" yapmayı suç sayan 7. Maddesinin ikinci fıkrasına "Haber verme sınırlarını aşmayan veya eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz" ifadesinin eklenmesini öngörüyor. Fakat 7. Maddenin ikinci fıkrasının, şiddete teşvik kapsamına girmeyen sözlü ve yazılı açıklamaları ve barışçıl protestolara veya benzeri etkinliklere katılmayı soruşturmak için kullanılmasına bir çözüm getirmesi mümkün gözükmeyen bu muğlak ifade, neyin maddenin kapsamı dışında kalacağını savcılığın yorumuna bırakıyor.

Ayrıca, Türkiye'de hiç kimsenin ifade özgürlüğünü kullandığı için suçlu haline getirilmemesinin güvence altına alınması, terörle mücadele yasalarında daha kapsamlı değişikliklerin yapılmasını gerektiriyor. Türkiye'nin terörle mücadele yasalarındaki terör tanımı aşırı geniş ve muğlak olup, uluslararası insan hakları hukukunun gerektirdiği hukuki kesinlik düzeyinden yoksundur. Terörün çok geniş bir biçimde tanımlanması, siyasi amaçları itibarıyla bu tanımı kötüye kullanmaya da açık hale getiriyor.

Benzer şekilde Türk Ceza Kanunu'nun bazı hükümleri de ifade özgürlüğü hakkını uluslararası hukuki standartlara aykırı bir şekilde sınırlandırıyor. Bu maddeler, sık sık barışçıl biçimde ifade edilen muhalif fikirleri; sokak protestoları veya gazete yazıları aracılığıyla vicdani ret hakkına kamuoyu desteği veremeyi; egemen kanaatlere ve iktidar yapılarına yönelik eleştirileri; ve siyasetçiler ile diğer kamu görevlilerine yönelik eleştirileri yargılamak ve cezalandırmak için kullanıldı.

2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu rutin olarak ve keyfi şekilde barışçıl toplanmaları yasaklamak ve insanların barışçıl toplanmalara katılımını suç haline getirmek için kullanıldığından, bu yasada da acilen değişiklik yapılmalıdır. Türkiye yetkilileri, Avrupa Konseyi'ne, Türkiye'nin barışçıl toplanma hakkını ihlal ettiğine hükmeden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanması için 2911 Sayılı Kanun'da değişiklik yapılacağına dair defalarca güvence verdi fakat buna rağmen yargı paketinde bu yasanın adı geçmiyor.

TUTUKLU YARGILAMA

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, isnat edilen suçun türüne göre kişilerin 1.5 yıldan 7 yıla kadar tutuklu yargılanmasına izin veriyor. Yargı paketindeki Madde 18, bu kanunun 102. Maddesinde değişiklik yaparak yargılama başlamadan önceki tutukluluk sürelerine ek sınırlandırmalar getiriyor. Buna göre, ağır ceza mahkemesinin görev alanına girmeyen suçlardan

soruşturulan kişiler altı aya kadar, terör dışındaki ağır suçlardan soruşturulan kişiler ise bir yıla kadar cezaevinde tutulabilecek. Terörle bağlantılı suçlarda, şüphelilerin iddianame hazırlanmadan ve mahkemeye sunulmadan önceki tutukluluk süresi iki yıla kadar çıkabiliyor. Önerilen değişiklikler, çocukların tutuklu yargılanma sürelerini ise azaltıyor. Fakat bu değişiklikler ile kişiler halen bir suçtan mahkum edilmeksizin çok uzun süreler boyunca özgürlüklerinden mahrum bırakılıyor. Tutuklu yargılama yalnızca istisnai durumlarda uygulanmalı, çocuklar ise hiçbir zaman tutuklu yargılanmamalıdır. Cezai eylem şüphesi ile gözaltına alınan kişiler genel bir kaide olarak tutuklu yargılanmamalıdır.

KAMU SEKTÖRÜNDEN KEYFİ İHRAÇLAR

2016'daki darbe girişimi sonrasında çıkartılan Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile 129.411 kamu sektörü çalışanı keyfi şekilde işinden ihraç edildi. İhraç edilen kamu sektörü çalışanlarından yaklaşık 120.000'i halen kamu sektöründe çalışmıyor ve pasaportu iptal edildiği için yurt dışına çıkamıyor. Olağanüstü hal döneminin sona ermesine rağmen halen geçerli bir pasaport alamayan akademisyenler, yurt içinde ve yurt dışında akademik çalışmalara katılmıyor ve seyahat edemiyor. Anayasa Mahkemesi Temmuz 2019'da verdiği bir kararla, bildiri imzaladıkları gerekçesiyle "terör örgütü propagandası yapmak" ile suçlanan ve mahkum edilen akademisyenlerin ifade özgürlüğü haklarının ihlal edildiğine hükmetti.

Yargı paketinin 2. Maddesi, 5682 Sayılı Pasaport Kanunu'na yeni bir hüküm ekleyerek, olağanüstü hal döneminde "terör örgütleriyle bağlantılı" oldukları gerekçesiyle ihraç edilen kamu sektörü çalışanlarına, yurt dışına seyahat etmelerini yasaklayan bir mahkeme kararı olmadığı sürece İçişleri Bakanlığınca pasaport verilebilmesini mümkün kılıyor. Fakat kullanılan dilin son derece muğlak olması, hükümün tutarlı bir şekilde uygulanacağına dair güvence vermiyor ve bu konuda takdiri İçişleri Bakanlığı'na bırakıyor.

TAVSİYELER

Uluslararası Af Örgütü, Türkiye'nin milletvekillerine, "yargı reform paketlerini" asgari anlamda şu tavsiyeler doğrultusunda kullanma çağrısında bulunuyor:

- Yürütmenin yargı üzerindeki etkisini ortadan kaldıracak anayasal ve yasal değişikliklerin yapılması da dahil olmak üzere yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını yasalarda ve uygulamada güvence altına alacak düzenlemeler yapılmalıdır.
- Terörle Mücadele Kanunu'nun 1. Maddesindeki "terör" tanımı ile 2. Maddesindeki "terörist"

tanımında değişiklik yapılarak, bu tanımlar uluslararası insan hakları hukuku ve standartlarına uygun hale getirilmelidir.

- Türk Ceza Kanunu'ndaki 301. Madde (Türk Milletini aşağılamak), 318. Madde (Halkı askerlik hizmetinden soğutmak), 215. Madde (Suçu veya suçluyu övmek), 125. Madde (Hakaret) ve 299. Madde (Cumhurbaşkanına hakaret) yürürlükten kaldırılmalıdır.

- Türk Ceza Kanunu'nun 220. Maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları (Örgüt adına suç işlemek) değiştirilmeli veya yürürlükten kaldırılmalıdır. Silahlı bir gruba yardım etmenin hangi durumlarda suç oluşturduğuya ilgili benzeri bir yardımın uluslararası anlamda tanımlı bir suç teşkil etmesi ve hangi durumların doğrudan bu suçun planlandığını veya işlendiğini göstereceğinin açıkça belirtilmesi de dahil olmak üzere net kriterler konulmalıdır.

- Terörle Mücadele Kanunu'nun 6. Maddesinin ikinci fıkrası (Terör örgütlerinin bildiri ve/veya açıklamalarını basmak veya yayınlamak) ve 7. Maddesinin ikinci fıkrası (Terör örgütü propagandası yapmak) değiştirilmeli veya yürürlükten kaldırılmalıdır. Buradaki amaç, ilgili maddelerin muğlaklığa yer bırakmayan bir kesinlikle yazılmasının ve bundan böyle hiç kimsenin fikirlerini barışçıl biçimde ifade ettiği gerekçesiyle yargılanmamasının sağlanmasıdır.

- Ceza Kanunu'nun 216. Maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları (Kin ve düşmanlığa teşvik) yürürlükten kaldırılarak, ilgili fıkraların fikirlerini barışçıl biçimde ifade eden kişileri yargılamak için kullanılmaması güvence altına alınmalıdır.

- Uzun süreli tutuklu yargılamaların olağan bir uygulama haline gelmesine son verilmelidir. Ayrıca, tüm tutukluluk hallerinin bağımsız ve tarafsız bir mahkemeye düzenli olarak değerlendirilmesi ve tutuklu kişilerin tutukluluk hallerine etkili itirazda bulunabilmeleri için avukata ve yeterli bilgiye erişimlerinin olması sağlanmalıdır.

- Kişilerin çalışma, seyahat, sağlık, barınma ve yeterli yaşam standardı hakları olmak üzere insan haklarının korunması, özellikle görevden uzaklaştırma veya kamu görevinden ihraçla sonuçlanan disiplin soruşturmaları sonrasında, güvence altına alınmalıdır. Disiplin soruşturmalarının yerleşik hale gelmiş olan adil yargılama haklarına uygun bir şekilde yürütülmesi sağlanmalıdır.

Bu yazı Uluslararası Af Örgütü tarafından ilk olarak 17 Ekim 2019 tarihinde yayımlanmıştır. Yargı reformu paketine dair incelememizin tamamına ulaşmak için: bit.ly/yargireformu19

HAKLAR İÇİN YAZ 2019: GENÇLER BUGÜNÜN LİDERLERİ

GÖKSU ÖZAHİSHALI
Kampanya ve Aktivizm Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Çoğu güney yarım kürede yaşayan 3.1 milyar genç, dünya nüfusunun yüzde 42'sini oluşturuyor. Sıklıkla, dünyadaki köklü eşitsizliklerden en çok etkilenen ve yıkıcı etkileri ilk elden deneyimlemek durumunda kalan yine gençler oluyor. Yaşadıkları toplulukların yoksulluk, eşitsizlik, ayrımcılık ve yolsuzluk gibi sebeplerle dağıldıklarını görüyor ve bu güçlülere karşı mücadele etme zorunluluğu hissediyorlar.

Kolektif bir şekilde haykırılan "Nasıl cüret ederler!" ile, görev başındaki yetişkinler onlardan kurtulmaya çalışıyor, onlara saldırıyor, onları hapse atıyor ve taciz ediyorlar. Tam da bu sebeplerle, Haklar için Yaz 2019 tüm gücünü çocuklar ve gençler için kullanıyor. Bu sene, onlara destek olmak, onlarla dayanışmak ve iş başındaki yetişkinler başarısız ve yetersiz olduklarında bildiğimiz dünyayı değiştirmek yönündeki mücadelelerini sürdürürebilmeleri için gençlere olanak yaratmak amacıyla harekete geçiyoruz.

Bu seneki vakalarımızdan önce, geçen sene dayanıştığımız Vitalina Koval'in mesajını bir de buradan iletmek isterim. Böylece hepimize mücadeleye devam etmek ve dünyanın dört bir yanındaki genç hak savunucuları ve aktivistlerle dayanışmak için bir neden daha vermeyi umut ediyorum. Geçen seneki Haklar için Yaz kampanyası kapsamında ele alınan kadın hak savunucularından biriydi Vitalina Koval. Vitalina, yaşadığı şehir olan Ujgorod'daki LGBTI+ topluluğuna destek olmak için yılmadan mücadele ediyor. Ancak Vitalina, 2018 Uluslararası Kadınlar Günü'nde barışçıl bir protesto düzenledikten sonra şiddetli bir saldırıya uğradı. Bu saldırı, Ukrayna'da insan hakları karşıtı gruplar tarafından giderek yaygınlaşan saldırıların bir parçası olarak görüldü. Vitalina ve diğer insan hakları savunucuları korkuya teslim olmadılar, biz de onların

Genellikle, gençler için geleceğin liderleri denir. Biz ise, onların şimdiden dünyada yaşanan birçok sorun için mücadele verdiklerini, hali hazırda öncülük ettiklerini söylüyoruz. İklim adaletsizliğinden, kadın haklarına, evsizlikle mücadeleden polis şiddetini deşifre etmeye, çocuklar ve gençler köklü değişimler için kılavuzluk ediyor.

mücadelelerinden etkilenmiş olmalıyız ki, Vitalina binlerce dayanışma mektubu aldı. Hatta mektupları saklamak için evinde yer açana kadar UAÖ Ukrayna Şubesi ona gelen tüm dayanışma mektuplarını onun için sakladı. Bu mükemmel dayanışma sonrasında Vitalina, kendi Facebook hesabından şu mesajı paylaştı:

"Dünyanın dört bir yanından "Başkaldır, sev, haklarından vazgeçme!" türünden mesajlar aldım. Uluslararası Af Örgütü'nün Haklar için Yaz mektupları dün elime ulaştı ve bugün onları okuyorum. Mektupları biriktirip bana ulaştırdığı ve yaptıkları her şey için Uluslararası Af Örgütü Ukrayna Şubesi'ne teşekkür ederim.

Kaç mektup geldiğini tam olarak bilemiyorum. Belki on binlerce belki de yüz binlerce.. Bugüne kadar zarf açmak için neden özel bir bıçağa gerek duyulacağını anlamıyordum, ama artık biliyorum çünkü bu bıçak olmadan bu kadar zarfı açmak çok zor.

Dünyanın dört bir yanından gelen desteğin boyutlarını hala tam olarak anlayabilmiş sayılmam. Her kelimeyi, her dileği, her hikayeyi, çizimi ve kolaj parçasını okudum ve üzerine düşündüm. Bunların hepsi o kadar inanılmaz, büyük ve içten ki aylarca 'kendi dünyamda' huzurlu ve rahat hissetmeme yeter.

Hayat bana bu deneyimi yaşattığı için mutluyum ve bu deneyimin bir parçası olan herkese de teşekkür ederim. Siz olmadan bunu yaşayamazdım veya belki de bu deneyim çok daha farklı olurdu. Ben bu sonuçtan oldukça memnunuz. Teşekkürler.

Bugün, yarın ve sonraki günlerde sizden gelen mektupların hepsini tek tek okuyacağım. Mektuplarınız bana güç veriyor ve yaşama sebebimin, dünyadaki amacımın ne olduğunu anlamamı sağlıyor. Hepsinize çok derin bir sevgi duyuyorum. Her birinizin iyi olmasını ve hayatınızdaki zorlukların taşıyabileceğiniz kadar olmasını diliyorum, size rehberlik eden iç sesinize kulak vermenizi istiyorum.

Tüm bu mektup, kartpostal ve çizimlerden interaktif bir enstalasyon yapmayı düşünüyorum. Bu çok zaman alacak ve kaynak gerektirecek, ama sevgi ve desteğin evrensel dilini, bu dilin dünyanın her yerinde milyonlarca kişi tarafından paylaşıldığını ve sınırları olmadığını göstermek istiyorum.

Şu anda evimizdeki bütün bu paketler karşısında bana verdiğiniz sevgi, destek ve cesaret için sana da sonsuz teşekkürler Nina [Vitalina'nın partneri]."

HAKLAR İÇİN YAZ 2019

Vitalina Koval'in etkileyici mektubu da gösteriyor ki, insan hakları ihlallerine karşı mücadele edenlerin

bana, sana, bize ihtiyaçları var. Hiçbir direniş tek başına kazanılmıyor. Hak savunucuları ve aktivistlerin bitmek bilmeyen inatları var, ancak bu inat ve mücadele ruhu dayanışma ile besleniyor, büyüyor.

Genel Sekreterimiz Kumi Naidoo'nun da belirttiği gibi: "Haklar için Yaz kampanyasının amacı, Uluslararası Af Örgütü'nün kuruluşundaki idealleri özetliyor: Başkalarına yardım eden kişileri savunmak. Herkesi adalet, eşitlik ve özgürlük mücadelesi veren bu muhteşem gençlerin arkasında durmaya davet ediyoruz. Son 50 yıllık çalışmalarımızdan öğrendik ki mektup yazmak işe yarıyor. Mektuplar düşünce mahkumlarının serbest bırakılmasına yardımcı olmakla kalmıyor, desteklediğimiz kişiler ve onların yakınları açısından duygusal anlamda da büyük fark yaratıyor."

Bizimle mektup yazın! **Yasmin**'in, **Sarah** ve **Sean**'in, **İlyas**'in ve **Marinel**'in bizim desteğimize ihtiyacı var. Onların yaşadıkları hak ihlallerine neden olan kurum ve devletlerin de bizlerden gelecek imzaları görmeye... Dünyada milyonlarca insanın bu devlet ve kurumların yaptıklarını izlediklerini ve hesap vermelerini talep ettiklerini bilmeleri gerek.

Çünkü:

- **Yasmin Aryani**'nin, **İran**'daki zorunlu baş örtüsü yasalarına itirazı ve kadınların istediklerini özgürce giyebildikleri bir dünya hayali 16 yıl hapis ile cezalandırılmaz,
- **Yunanistan**'ın Midilli Adası'nda denizde tehlikede olan botların yerlerini belirleyip ihtiyacı olan mültecilere yardım ettikleri için **Sarah Mardini** ve **Sean Binder** ajanlık, insan kaçakçılığı ve suç örgütüne üye olmakla suçlanamaz,
- **İlyas**, **Mısır**'da kendisine ve ailesine yeni bir hayat kurmaya çalışırken Çin'in baskıları sonucu ailesinden kopartıldı. Oysa çocukların, hiçbir suç işlemediği halde ellerinden alınan, babalarıyla büyüme hakları var.
- **Marinel**, **Filipinler**'deki bir veriden ibaret değil. O iklim adaletsizliğini çok genç yaşlarından beri deneyimleyen ve yaşanabilir bir gelecek için hemen harekete geçmemiz gerektiğini çoğumuzdan daha iyi bilen genç bir aktivist.

Genç hak savunucuları ve aktivistlere destek olmak için haklaricin yaz.org.tr adresine girebilir ve hak mücadelesinde bir fark da sen yaratabilirsiniz.

**KELİMELEİN GÜCÜNE İNAN.
HAKLAR İÇİN YAZ!**

ASYA'DAN AVRUPA'YA HAKLAR İÇİN KOŞTUK

GÖKSU ÖZAHİHALI
Kampanya ve Aktivizm Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

FOTOĞRAFLAR: © FIRAT DOĞAN
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Bu sene ikinci kez katıldığımız İstanbul Maratonu yine çok renkli ve keyifliydi. Geçen seneki deneyimimizden yola çıkacak olursak, bu sene çok daha organize ve hazırlıklıydık. Ama en önemlisi bu sene, çok daha fazla aktivist ve üyemiz bize katıldı.

Köprüye ulaşana kadar geçen süre bir hayli uzundu ve hatta parkurun geri kalanından çok daha yorucuydu. Neyse ki bu zamanı da etkili bir biçimde kullanmayı başardık. Bu noktada dev uçan balonlarımızın ve çocukların cezbeden sarı minik balonlarımızın katkısı büyüktü. Önce çocuklarla balonlar üzerinden başlayan diyalog yetişkinlere neden ellerimizde başkalarının suratları olan pankartlar taşıdığımızı anlatmamızla devam etti.

Birçok sivil toplum kuruluşunun ve kurumun görünürlük ve farkındalık için bir araya geldiği bu maratonda da, göze çarpan sarı rengimiz ile genç hak savunucuları ve aktivistlerin yüzündeki kararlılığı göstermeyi amaçladığımız görsellerimiz, Haklar için Yaz kampanyasının katılımcılar tarafından tanınmasında önemli bir rol oynadı.

Sonunda köprüye vardığımızda her şey çok daha güzelleşti. Temiz ve parlak hava, Boğaz manzarasını mükemmelleştirdi. Böylece birçok dayanışma fotoğrafı çekebildik. Çektığımız fotoğrafları, sosyal medya hesaplarımızdan #HaklarıçinKoş hashtag'i ile paylaşarak İran'da zorunlu başörtüsü yasalarına karşı duran Yasmin'e, Filipinler'de iklim kriziyle

mücadele eden Marinel'e, Çin hükümeti tarafından ailesinden koparılan İlyas'a ve insanların hayatlarını kurtardıkları için Yunanistan hükümeti tarafından cezalandırılmak istenen Sarah ve Sean'a ses verip, desteğini gösterdik.

Temiz hava ve coşkulu atmosferin tadını çıkarırken bir yandan da hak ihlallerine karşı mücadele veren gençlere karşı olan sorumluluğumuzu hiç unutmadık.

41. İstanbul Maratonu'nda yer alarak genç hak savunucuları ve aktivistlere olan farkındalığı arttırmak için harekete geçtik.

Gücümüze inandık ve adımlarımızı, özgürlüğün tadını bizim gibi çıkaramayanlar için attık!

KEŞMİR’İN HİSSETTİKLERİ

*Bu yazı il kez Uluslararası Af Örgütü Hindistan Şubesi tarafından 5 Ekim 2019 tarihinde yayımlanmıştır.

Hindistan devleti süregelen krizde Keşmirliilerin gözünde çirkin bir canavara dönüştü. Yaptığı her açıklamayla yeni bir kolu, üçüncü bir gözü çıkıyor. Gözle görülür bir öfke var ve bundan kaçmak çok zor. Hindistan’la ilgili tüm konuşmalarda yaşlıların bedduaları, gençlerinse küfürleri çınlıyor. En yaşlı ve bilge olanlar serinkanlı ve sakin. Onlar tüm bunları daha önce de gördü. Anakaraya güvenilmeyeceğini yaşayarak öğrendiler. İstismara dayalı tüm ilişkilerde olduğu gibi, istismar eden taraf gerilim yaratmakla işe başlıyor. Sonra bir şiddet eylemi, sonra da uzlaşma girişimleri geliyor. En sonunda da sükunet.

Haberlerde duyduklarımıza rağmen muhtemelen henüz sükunet aşamasına gelmedik ve uzun bir süre de gelemeyeceğiz. Sokakların dili bunun çok ama çok uzun zamandır devam eden bir mücadele olduğunu söylüyor. 90’ları yaşayanlar bu görüşle hemfikir. O zamanki mücadele özgürlük mücadelesiydi, şimdiki mücadele ise Hindistan’ın baskılarına karşı veriliyor. Yaşlılar bir süre sonra karşına ne çıkarsa kabullenirsin diyor. Özgürlükten bahseden yok, müesses nizamın değişmesi umudu da yok, hatta o bile şu an sarsılmış durumda.

Haberleşme kesintilerinin başlangıcından bu yana altmış gün geçti ama halen uygulanan tedbirlerin neden gerekli olduğunu anlamadık. Öfkeliyiz. Keşmirliiler tarihsel olarak

bugüne kadar birçok sıkıntı yaşadı ve halen yaşıyor, ancak geçen ay hepimizin hissettiği (veya seksenlerindeki insanların hayatları boyunca hissettiklerini söyledikleri) duygular şu başlıklar altında özetlenebilir:

İhanet – Tüm olanlara verilen ilk tepki. Keşmir halkı zamanla ve yaşananlar üzerine yavaş yavaş itaat etmeye başladıkları Hindistan hükümeti tarafından ihanete uğramış hissediyor. Bir siyasetçi bu durumu gayet güzel anlattı ve şu anki neslin haklarına saygı göstermeye söz vermiş bir ülke tarafından ihanete uğrayan üçüncü nesil olduğunu söyledi.

Eyleme kapasitesi – Bütün bir halkın her türlü haberleşme imkanını kesmek ve seçilmiş temsilcileri, siyasetçileri, sivil toplumu, insan hakları aktivistlerini, gazetecileri, protestocuları ve hatta küçük yaştaki çocukları kilit altına alarak hayatı ve siyasi kaderi üzerinde zorla söz sahibi olmak, o halkı eyleme kapasitesinden mahrum eder. Bağımsızlığı ve katılımı yücelten bir ülkede eyleme kapasitemiz yoksa elimizde ne kalır?

Yanılma – Turistler aceleyle feribotlara bindirilip bölgeden çıkartıldı. Terör tehdidi olduğunu söylediler. Bu bir yalandı. Madde 370’in değiştirilmeyeceğine, bu maddenin anayasanın özünü zayıflattığına dair söylentilerle

yatıştırıldık. Bize yalan söylendi. Hindistan’ın tüm vatandaşlarına söylendiği gibi.

Rıza – Bize ne istediğimiz soruldu mu? Rızamız olup olmadığını sormayan, hatta bize bilgi bile vermeyen Hindistan, Hindistan’a sadakat besleyenler de dahil Keşmirliilerin fikirlerine ne kadar az değer verdiğini göstermiş oldu. Anakarada yaşayan herkes, mevcut hükümetin kibirli maçoçluklarına alet olan piyonlardır.

Onur – Doğum ve ölüm bildirimlerinde bulunmak için polis merkezlerinde sıraya girmek, televizyon haberlerini beklemek ve eyaletin dışında yaşayan bir sevdiğinden mesaj olup olmadığını öğrenmek için takip ekranlarına bakmak... İşte buna indirgendik. 2019 yılındayız ve ülkenin geri kalanı sudan ucuza sağlanan 4G ile videolara göz gezdirirken, kafese kapatılan bizler için mahallenin dışında bir aile ziyaretine gitmek bile pek mümkün değil.

Susturma – Eğer bu değişiklik bizim faydamıza olacaksa neden bizi susturuyorlar? ‘Uzun vadede’ bize yarar getirecek bir şeyden memnun olmak için yeterince mantıklı değil miyiz, yoksa Hindistan sokağa çıkma yasağı ve haberleşme kesintisi olmazsa yalanlarının ortaya çıkacağından mı korkuyor? Ekonominin, sağlık hizmetinin ve eğitim ve beslenme gibi esas göstergelerin bu durumdan etkilenecek olmasının bir önemi olmadığı görülüyor. Hindistan’ın geri kalanında hiç kimse itiraz etmediğine göre bizi susturmaya bir süre daha devam edebilirler demektir.

Yalanlar – Her gün televizyonda haberleri izlemek mazoşist bir deneyime dönüştü. Onlarca kişi televizyonda türlü yalanlar söylüyor, bu yüzden haberleri izleyen bir Keşmirli aslında Hindistan’ın Keşmirliilerin çektiği eziyetlerle dalga geçmesini izliyor. Yerel gazeteler de korku yaydığı için televizyon izleyenler ancak bazı uluslararası haber kanallarında soluklanabiliyor. Muhafif gazetelere gelince, onlar da artık anakaranın iki sayfalık sözcüleri oldular.

– Peki ya kıt kanaat geçinebilecek kadar para kazanan bir emekçinin günlük ücretine ne dersiniz? Turistlerinizi feribotla taşıyarak geçimini sağlayanlara ne olacak? Veya elma, şeftali veya erik yetiştiren çiftçilere? Bu meyvelerin birkaç günlük raf ömrü olduğunu biliyor musunuz? Doktor zamanında çağrılmadığı için bebeğini kaybeden annenin hikayesini okudunuz

mu? Hindistan’ın haberleşme kesintileriyle kurtardığını iddia ettiği hayatlar, bu ay kaybedilen hayatlardan, geçimlerden ve beklentilerden çok daha az. Öyleyse bir kez daha soralım: Hayat kaybına yol açması muhtemel böyle sert bir adım neden atılıyor?

Sözün özü, zulüm ve adaletsizlik yaşıyor. Keşmir’de farklı bir kelime dağarcığı var ve Hindistan’ın yaptıklarını tarif etmek için en çok zulüm kelimesi kullanılıyor.

Zulüm yaygın, sokaklardaki askerler sizi durmadan izlediğinde zulüm başlıyor. Zulüm, bakışın nesne olmaktır.

Zulüm sokağa çıkma yasakları getirilerek, okullar ve üniversiteler kapatılarak sürüyor.

Zulüm, her arama operasyonu başladığında kendini gösteriyor. Cezasızlıktan faydalanan silahlı güçler özel alanınızı fiziksel ve ruhsal olarak ihlal ettiğinde açığa çıkıyor.

Zulüm, çok boyutlu zararlar veriyor. Zulüm, vücudunuzdan saçmalarla vurulmaktır. Zulüm, görme yetinizi kaybetmenizdir. Zulüm, korktuğunuz için nehre atlayıp boğulmanızdır.

Zulüm, ailenizle konuşmanıza izin verilmemesidir. Zulüm aynı zamanda halkınız adına konuşmanıza da izin verilmemesidir.

Zulüm, can güvenliği için düğünüzü iptal etmenizdir. Zulüm, bir hafta önce kimliğiniz elinizden alındığı için tüm kutlamaları iptal etmenizdir.

Zulüm, okul kitaplarına erişiminizin olmamasıdır. Zulüm, müşterilerinize hizmet verememenizdir. Zulüm, bir kız çocuğun evden çıkamadığı için internete sınaava girmek zorunda kalmasıdır.

Zulüm umudun yok edilmesidir.

Zulüm bir kimliğin kaybedilmesidir.

Zulüm aşağılamadır.

Zulüm hafızalarda yaşayacaktır.

Hindistan medyası sorumlu tutulmalıdır. Seksenlerindeki insanlar eğlenerek izliyor çünkü trajedi makul dozda mizah yaratır. Televizyon haberleri geçmişten bu yana Keşmirliileri cezalandırılması gereken yaramaz çocuklar gibi anlatan bir ses tonu ve konuşma biçimini benimsedi ve onları insanlık dışı temsil etti. Tüm seyircilerin anaakım medya anlatılarını sorgulaması önemlidir. Keşmirliiler zaten medyaya

kuşkuyla yaklaşma eğilimindedir.

Bütün Keşmirliiler mutluyorsa, neden seslerini duymak istemiyorsunuz? Neden o halde hoşnutsuzluk var? Neden sivilere yönelik bir sokağa çıkma yasağı uygulanıyor? Baskıcı olsa da istemli bir kapatma söz konusu. Her şey normalse neden insanlar kör olma ve ölme riskine rağmen sokaklarda protestolara katılıyor?

Çoğunluk ‘her şeyin normal’ olduğunu söyleyen manşetleri ve haber bantlarını mutlulukla okuyup, mutlulukla aldanıyor. Kaygı verici derecede Orwellyen bir durum bu. Çok yakında haberleşme hatları geri geldiğinde, Hindistanlılar aslında değersiz bir kurumu hurdaya çıkarmanın Keşmirliilerin hislerini değiştirmeyeceğini anlayacak. Altmış gün (ve sayım devam ediyor), oturup zulüm üzerine düşünmek için oldukça uzun bir zaman. Yaşananların hafızalardan kolayca siliniş gitmesine izin veremeyeceğiz.

BİR HABERLEŞME KESİNTİSİNDEN NOTLAR

Zaman akıp gider ama anılar kalır. Hafızanın ve hatırlamanın gücü keskindir. O görüntüler, saçma yaralarının ve kesiklerinin görüntüleri zihnimizden silinmeyecek. Canlı kalkan olarak kullanılan Keşmirli bir erkek, cenaze törenlerindeki kalabalıklar, kendinden geçmiş anneler, taş atan çarşafli kız çocuklar, kovalanan ve gece baskınlarında alınıp götürülen genç erkekler... Elinde bir fotoğrafla durup bekleyen Parveena Ahenger’in görüntüsü gibi tüm bu görüntüler gelecek birkaç on yılda Keşmirliilerin kimliğini tanımlayacak. Bu görüntüler ve yaralar hafızadır. Ve ezilenin hafızası, ezen için iyiye işaret etmez. Bu yüzden sosyal medyada paylaşımlar yapmanın bugün fazla bir etkisi olmadığını düşünebilirsiniz, ama unutmayın ki hafıza kalıcıdır ve çoğalır. Haberleşme kesintilerinin insani açıdan maliyeti ortaya çıkardığı istatistiklerde değil, yarattığı hikayelerdedir. Hikayeleri dinlemek ve anlatmak gerekir. Bu acı hafızası zülüm hikayeleriyle gelecek nesillere aktarılacak. O nedenle ümitsiz farkına varalım ki acılar zamanla ve umursamazlık karşısında daha da ağırlaşmasın.

ANONİM

Not: Bu yazıda ifade edilen görüşler yazara aittir. Yazıda ifade edilen görüşler Uluslararası Af Örgütü’nün görüşlerini temsil etmemelidir veya yansıtımayabilir.

DÜNYAYI DEĞİŞTİRMEYE KARARLI BİR GENÇLİK HAREKETİ

GÖKSU ÖZAHISHALI

Kampanya ve Aktivizm Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

FOTOĞRAFLAR: © FIRAT DOĞAN

Uluslararası Af Örgütü Türkiye

İsveçli Greta Thunberg, İklim İçin Okul Boykotu hareketini Ağustos 2018'de başlattı. Greta, iklim değişikliğine karşı daha ciddi tedbirler alınmasını sağlamak için her Cuma okula gitmek yerine İsveç meclisi önünde protesto yapmaya karar verdi.

Greta'nın iklim kriziyle ilgili farkındalık yaratma çabaları hızla tüm dünyaya yayıldı. Dünyanın dört bir yanında 1 milyon üzerinde genç 24 Mayıs'ta İklim İçin Okul Boykotu'na katıldı. Avustralya, Brezilya, Hindistan, Nijerya, Pakistan, Birleşik Krallık, Almanya, Japonya, Filipinler ve Uganda'nın da aralarında bulunduğu 100'ün üzerinde ülkede protestolar gerçekleştirildi.

Bu hareketin önemini gördüğümüz için, biz de, Uluslararası Af Örgütü olarak, bir açıklama yayımlayarak, 2019 Vicdan Elçisi Ödülü'nün iklim değişikliğine karşı mücadele eden aktivist Greta Thunberg ile "İklim İçin Okul Boykotu" (Fridays for Future) olarak bilinen öğrenci hareketine verdiğimiz duyurduk.

Bizim en önemli ve prestijli ödülümüz olan Vicdan Elçisi Ödülü'nün Greta ve İklim İçin Okul Boykotu'na verilmesi birçok manada çok kıymetli ve yol gösterici oldu. Öncelikle, Greta ile başlayan ve dünyanın her köşesine yayılan bu hareketin benzersiz bir liderlik ve cesaret örneği olduğunu vurguladık. Dahası, gençlerin köklü değişimler talep etme ve sonuçlara ulaşma konusundaki kararlılığını kabul etmiş ve onaylamış olduk. Son olarak da iklim krizinin, sadece çevreye dair değil insan hakları konusunda büyük tehlikeler doğurduğunu ilan ettik.

Genel Sekreterimiz Kumi Naidoo, konuya verdiği önemi şu şekilde ifade etti:

"Dünyanın dört bir yanındaki genç aktivistlerin iklim krizinin gerçekleriyle yüzleşmemiz için sergilediği kararlılıkla gurur duyuyor ve onlardan ilham alıyoruz. İklim İçin Okul Boykotu'na katılan her genç, bir insanın vicdaniyla hareket etmesinin somut bir örneğidir. Bu gençler bize, sandığımızdan daha güçlü olduğumuzu ve iklim felaketine karşı insan haklarının korunmasında hepimize görev düştüğünü hatırlatıyor."

Greta ise ödülü alırken hem kolektif gücün önemini hem de bu krizin doğurduğu adaletsizlikleri şu ifadelerle vurguladı:

"İklim İçin Okul Boykotu adına UAÖ'nün Vicdan Elçisi Ödülü'nü almak büyük bir onur. Bu ödül bana değil, herkese aittir. Tüm dünyanın dikkatini çektiğimizi ve verdiğimiz mücadelenin etki yarattığını görmek harika.

Bir insanın vicdaniyla hareket etmesi, doğru olduğuna inandığı şeyler adına mücadele etmesi demektir. Bu hareketin bir parçası olan herkesin de bunu yaptığını inanıyorum, çünkü dünyayı iyileştirmekle yükümlüyük. Güney yarım kürede yaşayanlar iklim değişikliğine en az ölçüde sebep oldukları halde, iklim değişikliğinden en şiddetli şekilde etkileniyorlar ve bu durum gelecekte de böyle olacak. Hepimiz bu adaletsizliğe karşı durmalıyız.

İnsan hakları krizi ile iklim krizi birbiriyle ilişki içinde. Birini çözmeden diğeri çözemeziz. İklim değişikliği insanların besin yetiştiremeyeceği, yaşadığı evlerin tehlike altına gireceği ve sağlıklarının bozulacağı anlamına geliyor. Hükümetler bizi korumakla

yükümlü olduklarına göre, iklim değişikliğinin hayatlarımızı mahvetmesine son vermek için neden hiçbir şey yapmıyorlar?"

20 EYLÜL 2019 KÜRESEL İKLİM GREVİ

İklim İçin Okul Boykotu'nun genç aktivistleri bizleri 20 Eylül'de onlara katılmaya davet etmişti. Aktivistler 20 Eylül'de, New York'ta gerçekleştirilmesi planlanan Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi öncesinde küresel boykot düzenleyerek, bir hafta boyunca iklim değişikliğine dikkat çekmeyi amaçlayan eylemler yaptı. Biz de, yetişkinlerin boykota katılması ve dayanışması için yapılan çağırışı destekledik ve 20 Eylül'de Küresel İklim Grevi'ne katıldık.

İstanbul'daki Grev Kadıköy Rıhtım'da şiddetli yağmur altında başlayan bir basın açıklamasının ardından Yoğurtçu Parkı'na yürünmesiyle devam etti. Yoğurtçu Parkı'na vardığımızda durum bir festival havasına büründü, çok yağmurlu bir gündeki festival elbette!

İklim İçin Okul Boykotu'ndan gençler, birçok iklim aktivisti ve sanatçılar festival sahnesinde konuşup eğlenerek fikir alışverişinde bulundu. Biz de sahneye çıkarak, Vicdan Elçisi Ödülü' müzün bir kopyasını genç aktivistlere sunduk ve onlara katkı ve mücadelelerinden dolayı teşekkür ettik. İklim krizi, hükümetlerin ve büyük şirketlerin iklim değişikliğine karşı tedbir almaması durumunda tarihteki nesiller arası en kapsamlı insan hakları ihlali olabilir. Durum bu kadar ciddiyken, insan hakları mücadelesinde Greta ve İklim İçin Okul Boykotu hareketinin rolü çok daha büyük bir yer ediniyor.

İNSAN HAKLARI EĞİTİMLERİMİZ HERKES İÇİN, HER YERDE

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak insan hakları eğitimimizi Türkiye'nin daha önce hiç ulaşmadığımız yerlerine taşımaya devam ediyoruz. İnsan Hakları Eğitimlerimizle artık Rize'de, Kayseri'de, Erzurum'da, Hatay'da, Denizli'de ve daha birçok ildeyiz.

Kuruluşundan beri üyesi olduğumuz ECPAT (CTCS - Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı) kapsamında Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı işbirliğiyle Ağustos ayında başladığımız eğitimlerin Muğla, Erzurum, Rize, Kayseri, Hatay ve Ankara etaplarını tamamladık. Her gittiğimiz ilde çok güzel karşılandık, çok verimli eğitim saatleri geçirdik, sonraki ve daha uzun eğitimlerin planlarını yaparak ayrıldık.

Kamu ve özel sektörde çalışan avukatlara, sosyal çalışmacılara ve bu alanlarda eğitim gören üniversite öğrencilerine yönelik ve 3 tam gün olarak kurguladığımız eğitimler

kapsamında 2019 sonuna kadar Trabzon, Adana ve Eskişehir'e gideceğiz. 2020 başından itibaren gelen talepler doğrultusunda planlama çalışmalarımız devam ediyor. Hedefimiz 2020'de en az 15 farklı kente daha ulaşmak. Herkesin insan haklarına erişebildiği bir dünya hedefimiz doğrultusunda Türkiye'nin dört bir yanındaki insan hakları savunucularıyla buluşmaya devam edeceğiz.

Bulduğunuz ilde de insan hakları eğitimi düzenlemeyi isterseniz ya da eğitimlerimiz hakkında bilgi almak için lütfen bize ihe@amnesty.org.tr adresine yazın.

YEREL MEDYAYLA İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ VE HABERCİLİĞİ İÇİN BİR ARAYA GELİYORUZ

Temel hak ve özgürlükler arasındaki karşılıklı ilişki düşünüldüğünde basın, daha geniş bağlamda iletişim özgürlüğü, ifade özgürlüğünün en önemli unsurlarından biri olarak karşımıza çıkar. Bu nedenle özgür ve çoğulcu bir medya, toplumdaki herkesin diğer insan haklarından yararlanabilmeleri için esastır. Tam da bu nedenle, gazetecilerden kamuoyunu bilgilendirme sorumluluğunu yerine getirirken insan haklarını koruması, adil ve sorumlu bir habercilik yapması beklenir. Bir başka ifadeyle, bireylerin eksiksiz ve doğru haber alma, hakiki bilgi alma ve kamusal meselelere dair yorumda bulunma hakkını kullanmalarında temel aktörler olan gazetecilerin de mesleklerini icra ederken insan hakları perspektifini esas alarak hareket etmesi gerekir.

Muhafif görüşler ve sesler için alanın giderek daraldığı ve ifade özgürlüğünün her gün yeni bir tehditle karşı karşıya kaldığı Türkiye’de, özgür ve çoğulcu bir medyadan dolayısıyla insan hakları haberciliğinden bahsetmemiz de oldukça zor. Eksik, yanlış ve ayrımcı haber diliyle kurulan haberlerle yaygın medya, başta okuyucunun/izleyicinin bilgi edinme hakkının ihlali olmak üzere birçok hak ihlaline zemin sunuyor. İnsan haklarına duyarlı olmayan yaygın habercilik pratiği aynı zamanda hak ihlaline uğrayan birey veya gruplara yönelik adaletsizliğin derinleşmesini de beraberinde getiriyor. Mesleğinin temel sorumluluğu olan insan hakları temelli habercilik pratiğini izlemeye çalışan gazetecilerin mesleklerini icra edecekleri alanlar her gün biraz daha daralıyor. Bu nedenle, Türkiye’de insan haklarının korunması adına, medyanın dilinin insan hakları bilgisi temelinde güçlendirilmesinin oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak 2004 yılından bu yana farklı hedef gruplarına yönelik uyguladığımız insan hakları eğitimi programına, hak ihlallerini takip eden ve ihlalleri haberleştirirken insan haklarını esas alan bir gazetecilik pratiği olmasının amaçlandığı insan hakları temelli habercilik atölyelerini dahil ettik. “Yerel Medya Çalışanlarıyla İnsan Hakları Odaklı Gazetecilik Atölyeleri”

başlıklı projemizde, insan hakları haberciliği atölyeleri aracılığıyla, yerel medya çalışanlarıyla bir araya gelerek, hak ihlallerine yol açan tek sesli ve ayrımcı haber diline karşı hak odaklı habercilik pratiğini alandaki gazetecilerle birlikte güçlendirmeyi amaçlıyoruz. Aynı zamanda, insan hakları odaklı habercilik atölye çalışmalarına katılacak olan gazeteciler ile Uluslararası Af Örgütü arasında sürdürülebilir bir ilişki kurmayı hedefliyoruz. Böylelikle, atölyeler sonrasında, hak savunucuları ve hak haberciliği pratiğini izlemesi beklenen gazeteciler arasında yeni dayanışma ağları oluşturmayı umuyoruz.

Türkiye’de insan hakları alanında bilgi birikimine sahip gazeteci, avukat ve akademisyenlerin deneyimlerinin programın hedeflediği amaçlara ulaşabilmesinde önemli olduğunu düşünerek, bu projede deneyimli gazetecilerin ve uzmanların yer aldığı bir danışma kuruluyla birlikte çalışıyoruz.

Danışma kurulumuzla ilk olarak 10 Eylül’de bir araya geldik ve yerel medyanın ihtiyaçlarını da göz önüne alarak atölyelerin içeriğini, yöntemleri ve çalışma yürüteceğimiz illeri belirleyebilmek amacıyla bir yol haritası çıkardık. Bu yol haritasını izleyerek öncelikle, danışma kurulu toplantısında önerilen illeri kapsayan bir haftalık yerel medya izlemesi yaptık ve bu çalışmanın sonuçlarından hareketle, atölyelerin 2020 yılında Bursa, Konya, Antalya, İzmir, Çanakkale, Batman, Samsun, Gaziantep, Kars ve Van’da yapılmasını kararlaştırdık.

“Yerel Medya Çalışanlarıyla İnsan Hakları Odaklı Gazetecilik Atölyelerini”nin hazırlık aşamasının bir diğer önemli çalışması, yerel medyanın ihtiyaç ve özgünlüklerini bilen deneyimli

gazetecilerle bir araya geldiğimiz, 8 Kasım tarihinde Ankara’da düzenlenen istişare toplantısıydı. Bu toplantıya, atölyelerin yapılması planlan illerden davet ettiğimiz 15 gazetecinin yanı sıra sivil toplum temsilcileri ve araştırmacılar katıldı. Toplantının ilk oturumunda “İnsan Haklarının Korunması Sorumluluğu ve Gazetecilik” başlığı altında yerel medyanın ihtiyaçlarını ve olanaklarını tartıştık. “İnsan Hakları için Yerel Medyanın Güçlendirilmesi: Neler Yapılabilir?” sorusu çerçevesinde atölye içeriklerine odaklandığımız ikinci oturumda ise, ortaya konan sorun ve ihtiyaçlar temelinde dayanışma olanaklarını, hak haberciliğinin ve gazeteciliğin güçlenmesi için yapabileceğimizi konuştuk. İstişare toplantısı, hedeflediğimiz eğitim çalışmalarının uygulama sürecinin somutlaşmasına olanak sağlarken, aynı zamanda, Türkiye’de insan hakları mücadelesinin öncelikli konularından birinin basın özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırılması olduğunu bir kez daha tespit etmemize imkân verdi.

İstişare toplantısında ortaya konan sorun ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurarak, habercilik alanında insan hakları ilkelerine uygun bilgi, beceri ve tutumları yaygınlaştırmak amacıyla başlatacağımız atölye çalışmalarının içerik hazırlığı, danışma kurulumuzla iletişim halinde devam ediyor.

Şubat 2019 tarihi itibarıyla başlamayı planladığımız yerel medya çalışanlarıyla insan hakları haberciliği atölyeleri sonrası “İnsan Hakları Odaklı Habercilik için İyi Örnekler” başlıklı bir rehberin hazırlanması ve yayınlanması öngörülmüyor. Hem atölye çalışmalarının hem de kitapçığın insan haklarının korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik haberlerin üretilmesine ve çoğalmasına vesile olmasını umuyoruz.

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

NESLİŞAH CÖMERT

Üyelik İlişkileri ve Aktivizm Çalışanı
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi aktivist grupları, yaz aylarında verilen kısa bir aranın ardından yeni dönemde, yeni aktivistlerin katılımlarıyla büyümeye ve bir yol haritası belirleyerek insan hakları ihlallerine karşı birlikte mücadele etmeye devam ediyor.

TANIŞTIK, KAYNAŞTIK, DAYANIŞTIK!

Aktivizm gruplarının yeni dönemdeki etkinliğini artırmak amacıyla ilki İzmir'de, ikincisi İstanbul'da olmak üzere iki tanışma toplantısı gerçekleştirdik. Uluslararası Af Örgütü'nün kısa tarihçesi ve faaliyetlerini anlatan sunumlar yaptık. İstanbul ve İzmir Grubu aktivistlerimiz de kendi deneyimlerini ve gerçekleştirdikleri etkinliklerle ilgili paylaşımlarını aktardılar.

İsteğimiz, yerelde daha fazla şehre yayılmak ve insan hakları mücadelesini daha da güçlü kılmak. Bu niyetle, siz de bulunduğunuz şehirde yerel bir grup oluşturmak isterseniz, lütfen bize bu adresten yazın:

aktivizm@amnesty.org.tr

20 EYLÜL'DEKİ İKLİM GREVİNİN DESTEKÇİSİ OLDUK!

Bu yıl, Uluslararası Af Örgütü'nün en önemli ödülü olan "Vicdan Elçisi Ödülü" iklim değişikliğine karşı mücadele eden aktivist Greta Thunberg ile Fridays For Future olarak bilinen öğrenci hareketi adına, Türkiye'de hareket geçiren genç iklim aktivistlerine verildi.

20 Eylül'de, Kadıköy Yoğurtçu parkında gerçekleştirilen iklim grevi etkinliğinde, İstanbul aktivist grubumuz da stant açarak, "Haklar İçin Yaz" kampanyamız içerisinde yer alan, iklim değişikliğinin feci etkilerine karşı mücadele eden Marinel'le dayanışmak adına imza topladılar.

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ VE MEDYA ÇALIŞTAYI'NA KATILDIK

İzmir Aktivist Grubu, 21 Eylül'de düzenlenen Uluslararası İfade Özgürlüğü ve Medya Çalıştayı etkinliğine katılarak stant açtı. Stantta yer alan aktivistlerimiz çalıştaya katılanlara Uluslararası Af Örgütü'nün çalışmalarını anlatarak, "Gazetecilik Suç Değildir" raporumuz ile ilgili aktarımlarda bulundular.

TÜRKİYE'NİN SİĞİNMA POLİTİKASI ÜZERİNE SÖYLEŞTİK!

Uluslararası Af Örgütü Ankara Aktivist Grubu, 29 Eylül'de, insan hakları bağlamında Türkiye'nin sığınma politikası üzerine söyleşi gerçekleştirdikleri etkinlikle bir araya geldiler. Etkinliğimize katılım göstererek bizi destekleyen konuşmacılardan, Muhammed Urabi, Aybegüm Çalık ve Burçak Sel Tüfekçi'ye teşekkür ederiz.

SİVİL SESLER FESTİVALİ VE BRAND WEEK'TEYDİK!

Her yıl olduğu gibi bu yıl da Haklar İçin Yaz kampanyası ile birlikte, hakları ihlal edilen dünyanın dört bir yanındaki bireylerle dayanışmak, hükümet yetkililerine yönelik mesajlar, imzalar ve mektuplar göndermek için aktivistlerimizle bir araya gelerek çeşitli etkinlikler düzenliyoruz.

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

DİYARBAKIR AKTİVİST GRUBU İLE FİDAN DİKTİK

Diyarbakır aktivistlerimiz, iklim krizine dikkat çekmek için fidan dikme etkinliği gerçekleştirdiler. Aktivist grubumuz, sabahın erken saatlerinde buluşarak, kahvaltılarını yaptıktan sonra bir arada olmanın verdiği dayanışmayla Ekoloji Derneği'nin tahsis ettiği geniş bir alana fidanlarını diktiler.

İklim değişikliğinin etkilerine karşı Filipinler'de topluluğunu kurtarmak adına mücadele eden Marinel'e destek ve dayanışma çağrısında bulunan bir video çekerek etkinliklerini tamamladılar.

ODTÜ ONUR YÜRÜYÜŞÜNE KATILANLARLA DAYANIŞTIK

Uluslararası Af Örgütü, ODTÜ Onur Yürüyüşü'ne katıldıkları gerekçesiyle yargılanan 18 öğrenci ve bir akademisyene yönelik suçlamaların düşürülmesi için Acil Eylem başlattı. İstanbul Aktivist Grubumuz, onur yürüyüşüne katılanlarla dayanışmak için 12 Kasım'da görülen dava öncesinde bir araya gelerek #OdtününOnurunaSahipÇık yazılı afişlerle fotoğraf çekilerek sosyal medyada görünürlüğü arttırmak için etkinlik düzenledi.

GELECEK PLANLARIMIZ

İzmir aktivist grubu, önümüzdeki dönemde kolaylaştırıcılarını seçerek çalışmalarını sürdürmeye devam edecek. Eskişehir ve Diyarbakır aktivist grubu, yakın dönemde yapılacak olan tanışma toplantısıyla aramıza yeni katılacak olan aktivistlerini bekliyor. İstanbul ve Ankara grubunda yeni kolaylaştırıcı seçilen arkadaşlarımız, önümüzde ki dönemde de bir arada hak ihlallerine ses çıkarmaya devam edecek.

Sen de aktivistimiz olarak aramıza katılmak istersen, web sitemizde yer alan aktivistimiz olun formunu doldurup başvuruda bulunabilirsin:

aktivizm@amnesty.org.tr

DAVA GÖZLEM PROGRAMI

BATUHAN DURMUŞ

Dava Gözlem Program Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

yargılandığı davanın üçüncü duruşması 8 Ekim 2019'da İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi'nce Silivri'de görüldü.

Tanıklık edecek iki kişiden biri duruşmaya SEGBİS'le bağlandı. Ancak teknik aksaklıklar sebebiyle dinlenemedi. Diğer tanığın da mazeret bildirerek duruşmaya katılmadığını açıklayan mahkeme heyeti, tutuklu tek sanık Osman Kavala'nın sorgusuna geçti. Mahkeme başkanı, sorgu sırasında Kavala'ya üçüncü bir kişinin tweetleri hakkındaki kanaatlerini sordu.

Mahkeme, ara kararında oybirliği ile Osman Kavala'nın tutukluluğunun devamına karar verdi. Bir önceki duruşmada mevcut duruşmaya iki günlük süre ayrılmış olmasına rağmen, mahkeme heyeti başkanı duruşmayı bir günde tamamladı.

Davanın bir sonraki duruşması, 24-25 Aralık 2019 tarihlerinde görülecek.

'BOĞAZIÇI LOKUM HADİSESİ'

Boğaziçi Üniversitesi'nden 30 öğrencinin "terör örgütü propagandası" suçlamasıyla yargılandığı davanın soruşturmanın başlamasının on dokuzuncu ayındaki 5. duruşması İstanbul 32. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 15 Ekim'de görüldü. Duruşma öncesi mahkeme heyetine sunulan mütalaada; bilirkişi raporunda öğrencilere yönelik lehteki muhtelif ifadelerle rağmen, tüm öğrencilerin "terör örgütü propagandası yapmak" suçu isnadıyla cezalandırılmalarının talep edildi.

İddianamede zikredilen, öğrencilere atılı bazı maddi suç unsurları: "slogan atmak", "pankartın arkasında veya yanında durmak", "cep telefonuyla çekim yapmak", "protesto amacıyla alkış yapmak", "protesto amacıyla alkışlama eylemi yapan grubun içinde olmak", "grupla birlikte hareket etmek veya grubun içinde olmak" ve diğer grupla siyasi içerikli polemige girmek.

Duruşmaya katılan iki öğrencilerden biri; protestonun gerçekleştiği güne ait görseller içeren ve kendisine ait olmayan iki dokümanın kendisine aitmiş gibi tutanak altına alındığını ileri sürdü. İlgili dokümanların kendisine ait olmadığını gözaltı tutanağıyla sabit olduğunu ifade etti.

Davanın 6. duruşması 31 Ocak 2020 saat 10:30'a ertelendi.

HAYRİ DEMİR DAVASI

ARKA PLAN BİLGİSİ

Ankara'da yaşayan gazeteci Hayri Demir'in evine 28/02/2016'da hırsız girdi. Demir'in şikâyeti üzerine akşam 20:00 sularında gelen Olay Yeri İnceleme ekipleri evde inceleme yaptı. Hırsızlık olayına ilişkin soruşturmada Ankara Cumhuriyet

Başsavcılığı tarafından "daimi arama kararı" çıkartılsa da soruşturmada herhangi ilerleme sağlanamadı.

Demir'in beyanına göre, evden sadece fotoğraf makinesi ve 2 SD kartı çalındı. Çalınan SD kartlar PYD ile IŞİD arasında yaşanan çatışmalar ile ilgili 2015 yılında Suriye'de gerçekleştirilmiş röportajları ve görselleri içeriyordu. Olaydan bir yıl sonra 16/03/2017'de Demir gözaltına alındı. Sekiz günlük gözaltı sürecini Ankara'da bir spor salonunda, hakkında muhtelif terör davalarından işlem yapılmış 150'yi aşkın kişiyle birlikte geçirdi.

İDDIANAME

Düzenlenen iddianamede Demir'in sosyal medya hesabına ait 12 görsel, kişisel internet sitesindeki yazıları ve bahsi geçen SD karttaki -Suriye'nin kuzeyinde kaydedilmiş- görüntüler suçun maddi unsurları olarak yer alıyor. Demir "terör örgütüne üye olma" ve "terör örgütü propagandası yapmak" ile suçlanıyor.

DURUŞMA

Davanın 2. ve Demir ve avukatının katıldığı ilk duruşması, soruşturmanın başlamasının 45. ayında, 23 Ekim 2019'da Ankara 15. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Demir, savunmasında gazetecilik faaliyetlerinden dolayı yargılandığını ifade etti. Dosyada mutad "gazetecilik faaliyetleri dışında delil olmamasına" dikkat çekti. İddianameye mesnet teşkil eden sosyal medya paylaşımlarına dair atılı suçlamalara tek tek cevap verdi. İddianamedeki suçlamaların ilgili paylaşımlarla birlikte ana kaynağını teşkil eden SD kart içindeki görüntüler için de "bana ait olmayan konuşmalar, iddianamede bana aitmiş gibi yazılmış" dedi.

Demir'in avukatı, davanın hukuka aykırı elde edilen deliller ve değişen konjonktürün etkisi olmak üzere 2 temele dayandığını belirtti. Suçlamalara konu olan SD kartlarının polis tarafından ediniliş biçimindeki çelişkilere dikkat çekti.

Mahkeme ara kararında, SD kartların bir kopyasının savunma makamına verilmesine ve sanığa ait materyallerin iadesine karar verdi.

Davanın 2. Duruşması 23 Ocak 2020 saat 11:00'a ertelendi.

ODTÜ ONUR YÜRÜYÜŞÜ DAVASI

Ortaoğlu Teknik Üniversitesi'nden 18 öğrenci ve 1 araştırma görevlisinin ODTÜ'de düzenlenmek istenen 9. Onur Yürüyüşü'nde buldukları için "kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlere silahsız katılarak ihtara rağmen kendiliğinden dağılmama" suçlamasıyla Ankara 39. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açılmıştı. Davanın ilk duruşması 12 Kasım'da görüldü.

İddianamede zikredilen, öğrencilere atılı bazı maddi suç unsurları: "slogan atarak dağılmamakta direnme," "öğrencilere kesinlikle dağılmamaları yönünde talimat verme," "dağılmamakta direnme."

Sanık ODTÜ'lülerin hepsi duruşmada savunma yaptı. Savunmalarında polis müdahalesinin gerçekleştiği 10 Mayıs'ta neler yaşandığını anlattılar. Bazıları orada tesadüfen buldukları için, bazıları da anayasal bir hak olan toplanma özgürlüğünü kullandıkları için gözaltına alındıklarını ifade ettiler. Öğrencilerin polislerin Onur Yürüyüşü'ne müdahalesi hakkındaki eziyet ve kötü muamele iddiaları kayıtlara geçti. Öğrencilerin avukatları Onur Yürüyüşü'nün yasak olup olmadığı hakkındaki yargı kararının Ankara 7. İdare Mahkemesine sorulmasını, olay anlarına ait görüntülerin ham kayıtlarının kolluk tarafından mahkeme heyetine sunulmasını talep ettiler. Talepler kabul edildi.

Davanın 2. Duruşması 12 Mart 2020, saat 09:00'a ertelendi.

ODTÜ MEZUNİYET DAVASI

Ortaoğlu Teknik Üniversitesi'nin 2018 Temmuz'daki mezuniyet törenine katılan 4 öğrenci, taşıdıkları pankartın üzerindeki karikatürler nedeniyle "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla 1 ay tutuklu kalmışlardı. Davanın 3. duruşması 14 Kasım 2019'da

Ankara 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Mahkeme ara kararında 2005 yılında Penguen dergisinde yayımlanan karikatür hakkında bir yargı kararı olup olmadığını anlaşılması için bu bilginin İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan müzekkere ile istenmesine karar verdi.

Davanın 4. duruşması 6 Şubat 2020 saat 09:35'a ertelendi.

FİNCANCI, NESİN VE ÖNDEROĞLU DAVASI

Cumhuriyet gazetesinin 13 eski yöneticisi ve yazarı hakkında Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin kararının ardından, dava İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 22 Kasım 2019'da yeniden görüldü.

Gazete çalışanları; FETÖ/PDY, DHKP/C ve PKK/KCK örgütlerine "üye olmamakla birlikte yardım etmek" ile "hizmet nedeniyle görevi kötüye kullanmak" ve "silahlı terör örgütü yöneticiliği yapmak" ile suçlanıyordu. Savcı, mütalaasında sanıkların cezalandırılmalarını talep etti. Sanıklardan Ahmet Şık, savunmasında "Tüm yargılamalar boyunca tek söylenen doğru burada suç işlendiğidir." dedi.

Mahkeme heyeti, 12 kişi hakkında eski kararında direnirken, Kadri Gürsel hakkında beraat kararı verdi.

HAK SAVUNUCULARI DAVASI

11 hak savunucusunun "silahlı terör örgütüne üye olma" ve "silahlı terör örgütlerine yardım etme" suçlamasıyla yargılandığı davanın 9. Duruşması 9 Ekim 2019'da görüldü.

Savcı değişikliği nedeniyle mütalaanın hazır olmaması nedeniyle duruşma 27 Kasım 2019'a ertelendi.

LGBTİ+'NİN ANLAMıyla İLGİLİ 7 SORUNUN YANITLARI

Uluslararası Af Örgütü olarak tüm dünyada LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığa karşı mücadele ediyoruz. LGBTİ+ hareketi bugüne kadar önemli gelişmeler kaydetti ancak hala yapılacak çok iş, LGBTİ+ hakları alanında öğrenecek çok şey var. Bunların başındakilerden birisi de LGBTİ hakları alanında kullanılan bazı kavramların ne olduğunu öğrenmek.

1- Cinsel yönelim ne demektir?

Kişinin cinsel yönelimi, kimden hoşlandığı ve kimle ilişki kurduğıyla ilgilidir. Kişinin cinsel yönelimini nasıl tanımlayacağı ve tanımlayıp tanımlamayacağı kendi kararına bağlıdır. Kişilerin cinsel yönelimi zaman içinde değişebilir.

Cinsel yönelimler lezbiyenleri (kadınlardan hoşlanan kadınlar), geyleri (çoğunlukla diğer erkeklerden hoşlanan erkekler), biseksüelleri (kadınlardan ve erkeklerden hoşlananlar), panseksüelleri (hoşlandıkları kişilerin toplumsal cinsiyetini dikkate almayanlar) ve aseksüelleri (cinsel anlamda kimseyi arzulamayanlar) kapsar.

2- Trans ne demektir?

Translar, cinsiyet kimlikleri veya cinsiyet ifadeleri doğumda atanan cinsiyetle ilgili genel toplumsal normları, beklentileri karşılamayan kişilerdir.

Tüm translar kendilerini erkek veya kadın olarak tanımlamaz. Bazıları kendilerini çok cinsiyetli olarak tanımlarken bazıları da cinsiyetsiz olarak tanımlar. Kimse kendini, cinsiyet kimliğini ya da herhangi başka bir özelliğini genel toplum algısına uyacak ya da uymayacak şekilde tanımlamak zorunda değildir.

Bazı translar, cinsiyet geçişine karar verir. Bu, hayatınızı asıl cinsiyetinize uygun bir şekilde yaşamınızı amaçlayan bir süreçtir. Geçiş süreci tek tip değildir. Bazı kişiler yeni zamirler alır, bazıları isim değiştirir, cinsiyet kimliklerinin yasal olarak tanınması için başvurur ve/veya beden uyum ameliyatı ya da hormon tedavisi olur.

Trans olmanın kişinin cinsel yönelimi ile ilgisi yoktur. Trans eşcinsel erkekler veya trans lezbiyen kadınlar vardır.

3- Translar cinsiyet kimliklerinin yasal olarak tanınması için nereye başvurur?

Bazı ülkelerde transların cinsiyet kimliği yasal olarak tanınmaktadır. Ancak translar birçok durumda psikiyatrik tanı ve geri dönüşü mümkün olmayan kısırlaştırma ameliyatları gibi aşağılayıcı ve insan haklarını ihlal eden süreçlere maruz kalmaktadır. Yalnızca yedi ülkede buna benzer süreçler bulunmamaktadır. Bu ülkeler Arjantin, Belçika, Kolombiya, Danimarka, İrlanda, Malta ve Norveç'tir.

4- İnterseks ne demektir?

Erkek ve kadın bedeni gibi genel kabul görmüş ikiliklere uymayan cinsel niteliklerle doğan kişiler intersekslerdir.

Örneğin bazı durumlarda kişinin bedeni hem erkek hem de kadın bedeninin özelliklerini taşır. Bazı durumlarda ise kişinin kromozom yapısı ne tipik erkek ne de tipik kadın yapısına uyar. Bu özellikler doğuştan gelebileceği gibi ergenlikte veya ergenlik sonrasında daha belirgin hale de gelebilir.

Birçok interseks rızaları dışında, aciliyet arz etmeyen ve geri döndürülmesi mümkün olmayan "normalleştirme" ameliyatlarına maruz kalıyor. Çoğunlukla çocuklukta yapılan bu ameliyatlar, zaman zaman da ilerleyen yaşlarda gerçekleştiriliyor. Bu prosedürler, kişilerde son derece yıkıcı ve uzun vadeli fiziksel veya ruhsal sorunlara yol açabiliyor.

5- Eşcinsel ilişkiler hangi ülkelerde suç sayılıyor?

Eşcinsel ilişkiler 70 ülkede yasadışı sayılıyor. Bangladeş, Barbados, Guyana, Sierra Leone, Katar, Uganda ve Zambiya'da ömür boyu hapis ile cezalandırılabilir. Dokuz ülke ise eşcinselliği ölümlerle cezalandırıyor. Bu ülkeler Afganistan, Brunei, İran, Irak, Moritanya, Pakistan, Suudi Arabistan, Sudan ve Yemen.

6- Hangi ülkelerde eşcinsel evlilikler yapılabilir?

Mayıs 2019 itibarıyla aralarında Arjantin, Kanada, İrlanda, Malta, Güney Afrika ve Uruguay'ın da bulunduğu 28 ülkede eşcinsel evlilikler yapılabilir. Uluslararası Af Örgütü tüm ülkelere benzer bir yoldan gitme çağrısında bulunuyor ve LGBTİ+'lara yasal birliktelik haklarının sağlanmasını talep ediyor.

7- Onur etkinlikleri ne anlama geliyor?

Onur etkinlikleri karnaval havasında yapılan yürüyüşlerden film gösterimlerine ve tartışmalara kadar çok çeşitli şekillerde düzenlenebilmektedir. Yaşadığınız yere bağlı olarak yıl boyunca düzenlenebilen bu etkinlikler, toplumun yarattığı erkek veya kadın olmanın gereklerine ilişkin tanımların ve normların esas alınmasıyla toplum dışında itilmiş insanların kutlama yaptığı günlerdir. Onur etkinlikleri dönemi Amerika kıtasında ve Avrupa'da genellikle Haziran ayına, Güney Afrika'da ise Şubat ve Mart aylarına denk geliyor. Türü her ne olursa olsun bu etkinlikler LGBTİ+'ların var olduklarını ve kimliklerinden onur duyduklarını göstermeleri için bir fırsat yaratıyor. Onur festivalleri Rusya, Suudi Arabistan, Uganda ve son yıllarda Türkiye'nin de aralarında bulunduğu birçok ülkede yasaklanıyor. LGBTİ+ hareketini tüm çeşitliliğiyle kucaklayan Onur etkinlikleri, LGBTİ+ haklarına saygı gösterilmesi ve bu hakların korunmasına yönelik çağrılarını da güçlendiriyor.

KÜRTAJI YASAKLAYAN YASALAR, ONURLU YAŞAMA VE BEDENİMİZLE İLGİLİ KARAR ALMA HAKKIMIZA YÖNELİK BİR SALDIRIDIR

JAIME TODD-GHER *Uluslararası Af Örgütü*
UMA MISHRA-NEWBERY *Kadın Yürüyüşü (Women's March Global)*

DÜNYA GÜVENLİ KÜRTAJ GÜNÜ

Hükümetler kürtajı yasakladıklarında aslında sonlandırılan gebelik sayısında pek de bir azalma kaydedilmiyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, sınırlandırıcı yasalara rağmen kürtaj yaptırma oranları neredeyse değişmiyor. Ancak güvenli kürtaj hizmetleri engellendiğinde veya sınırlandırıldığında devreye elbise askıları, zehirli bitkisel haplar ve uzmanlığı olmayan uygulayıcılar giriyor ve uygun bakım sağlayan sağlık uzmanları suçlu haline getiriliyor.

El Salvador ve Polonya gibi ülkeler ile yakın zamanda ABD'nin bazı eyaletlerinde (Louisiana, Ohio, Kentucky, Mississippi, Georgia, Alabama ve Missouri de dahil) kabul edilen ve kürtajı tamamen yasaklayan veya sınırlandıran yasalar, kadınları ve kız çocukları kontrol etmeyi ve geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine hapsedmeyi amaçlıyor. Bu yasalar kadınların insan haklarına ve onurlarına yönelik bir saldırı olup, toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık kapsamına girer. Kürtaj yaptırmaya ihtiyacı olan translar ve kuirlere açısından bu sınırlandırıcı yasalar, haklarını ve özgürlüklerini hedef alan bir dizi saldırının sonuncusu olmuştur.

İnsan haklarını savunan örgütler, dünyanın dört bir yanında kürtajı sınırlandıran yasaların ızdıraba ve umutsuzluğa neden olduğunu belgeledi. En korkunç hikayelerden biri "Y"nin hikayesi. Y, ülkesindeki milisler tarafından dövüldükten ve tecavüze uğradıktan sonra İrlanda'ya sığındı. Tecavüz sonucunda gebe kalmıştı ve gebeliğini sonlandıramayacağı söylendiğinde defalarca intihar girişiminde bulundu. En sonunda sezaryen doğum yapmak zorunda kaldı. Tüm bu süreç boyunca İrlanda yetkililerinin fetüsün korunması konusundaki kaygıları, Y'nin ruhsal ve fiziksel sağlığıyla ilgili tüm kaygılara ağır bastı.

Geçen yıl İrlanda, son birkaç on yılda yasal kürtaja erişimi genişleten 50 civarında ülkeden biri oldu. Bu tarihsel adım Y açısından çok geç atılmış olsa da başka kadınları aynı

travmaları yaşamaktan koruyacaktır.

Ayrıca, kürtajı suç haline getiren yasaların gebeliğe bağlı sağlık sorunları yaşayan kadınları cezalandırmak için kullanıldığına ve bu durumun korkunç sonuçlar yarattığına da tanıklık ettik. El Salvador'da düşük veya ölü doğum yapan kadınların çoğunlukla kürtaj yaptırdığı varsayılıyor ve bu nedenle cinayetle suçlanıyorlar.

21 yaşındaki El Salvadorlu Evelyn Hernandez evinde gebeliğe bağlı (obstetrik) acil durum yaşadı ve düşük yaptı. Evelyn bu nedenle gözaltına alındı, yargılandı ve nitelikli cinayet suçundan 30 yıl hapis cezasına mahkum edildi. Üst mahkeme daha sonra bu kararı bozdu, genç kadının yeniden yargılanmasını istedi ve sonuçta Evelyn'in suçsuz olduğu anlaşıldı. Fakat El Salvador Başsavcılığı 6 Eylül 2019'da karara itiraz edeceğini duyurdu. Savcılığın bu açıklaması, yetkililerin Evelyn'i ülkenin aşırı sert yasaları gereğince takıntılı bir şekilde suçlamaya kararlı olduğunu gösterdi.

Hükümetlerin kadınların ve kız çocukların bedenlerini kontrol altına alma çabalarına karşı durmayı sürdürmeliyiz. Guttmacher Enstitüsü'nün yayımladığı en son rapora göre, 2017 itibarıyla doğurgan yaştaki kadınların yüzde 42'si, kürtajın büyük ölçüde sınırlandırıldığı (tamamıyla yasaklandığı veya kürtaja sadece kadının hayatını kurtarmak ya da sağlığını korumak için gerekli olduğu durumlarda izin verildiği) ülkelerde yaşıyor. Dünyanın dört bir yanında kürtaja erişimi daha uzun süreler boyunca sınırlandıracak olan yasal düzenlemeler kadınları, kız çocuklarını ve gebe kalabilecek diğer kişileri insan haklarından ve bedenleriyle ilgili karar alma haklarından yoksun bırakıyor.

Bedeniyle ilgili karar alma hakkına sahip olmayan hiç kimse özgür olamaz. Kürtajla ilgili tartışmalar, gebeliğin kişinin hayatını tehlikeye atıp atmadığı sorusunun ötesine geçmelidir. Esas mesele, üreme özgürlüğü ve kişinin bedeniyle ilgili karar alma hakkıdır. Bu hak, gebe kalabilecek kişilerin insan hakları ve onurlu yaşama haklarını tam anlamıyla kullanabilmeleri

konusunda büyük önem taşır. Hükümetler kürtajı suç olmaktan çıkarmanın ve uygulamada güvenli kürtaja erişimi sağlamanın yanı sıra, kişilerin gebelikle ilgili kararları hiçbir baskı, ayrımcılık, damgalama, zorlama, şiddet, imkan yoksunluğu veya cezalandırma söz konusu olmaksızın alabilecekleri toplumsal koşulları da yaratmalıdır.

ABD ve Polonya gibi bazı ülkelerde kadınların karar hakkına karşı çıkan grupların ve popülist siyasetçilerin üreme sağlığı haklarını kayı verici ölçüde geriletmesine rağmen, bu gerçeğin farkına varan ülkelerin sayısı giderek artıyor. Son 25 yılda yaklaşık 50 ülke, kürtaja erişimi kolaylaştıracak yasal değişiklikler yaptı. Ülkelerin kendi içindeki koşulları değişse de kürtaj yasalarında değişiklik talebiyle yürütülen ve başarıya ulaşan kampanyaların ortak bir noktası var: Kadınların seslerini yükseltmesi. İrlanda'dan Güney Kore'ye kadar birçok ülkede aktivistler kendi hikayelerini paylaşarak, kürtajı çevreleyen damgalanma ve gizlilik perdesinin yok edilmesine yardımcı oldu. Arjantin ve Polonya'da bir milyondan fazla kadın seslerini duyurmak için yürüdü.

Kürtaj olan veya olması gereken kişilere destek vermeli, onlarla dayanışma içinde olmalıyız. İster ülke içinde güvenli kürtaj hakkı için mücadele eden gruplara zaman ayırarak veya mali destekte bulunarak olsun, isterse sokak protestolarına katılarak veya tanıdıklarımıza güvenli kürtaj hakkının neden gerekli olduğunu anlatarak olsun, haklarımızı talep etmek konusunda her birimizin yapabileceği bir şeyler var.

Diğer yandan, hükümetler, herkesin güvenli, yasal ve makul ücretli kürtaja ve korunma yöntemlerine erişimini artırmalıdır. Bu yalnızca insani bir görev değil, aynı zamanda da uluslararası hukuk gereğince bir yükümlülüktür. Güvenli kürtaj hakkına erişimin sağlanması sayısız ölümün, hayat boyu süren travmaların ve kalıcı yaralanmaların önüne geçecektir.

Bu yazı ilk olarak TIME.com'da yayınlanmıştır.

“Ezilenlerin yalnız olmadıklarını bilmesi onlara çok şey ifade eder. Hiç kimsenin yaptıklarınızın önemsiz olduğunu söylemesine izin vermeyin.”

DESMOND TUTU
GÜNEY AFRİKALI YURTTAŞLIK
HAKLARI AKTİVİSTİ

İklim krizi bir insan hakları meselesidir. Eğer eylemsiz kalınırsa, milyonlarca insan iklim değışikliğinin tehlikeye attığı bir gelecekte yaşayacak. Bir başka dünyamız yok.

**VİCDANINLA HAREKET ET,
İKLİM İÇİN HAREKETE GEÇ!**

**ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ**

